

Miesta zastávok náučného chodníka

1. Park dvoch morí
2. Výhon
3. Prameň potoka pálenica
4. Fendekova studnička
5. Dolina pálenica
6. Začiatok doliny pálenica
7. Chotár

Zastávka č. 6 (857 m.n.m.)

Stojíme na začiatku doliny Pálenica v miestach, kde sa približujú hranice ochranného pásma dvoch významných národných parkov – Tatranského národného parku /TANAP/ a Národného parku Nízke Tatry /NAPANT/. Ak sa vydáme po ceste juhozápadným smerom, dostaneme sa po niekoľkých kilometroch do údolia Čierneho Váhu, ktoré je vyhľadávanou lokalitou horských cyklistov a je spojené aj s jedným z najznámejších cestných behov na Slovensku – Malým štrbským maratónom. Časť jeho trate vedie zo Štrby týmito miestami až do Liptovskej Tepličky, ležiacej v závere údolia. Tá je východiskom pre výstup na jeden z najznámejších vrchov Slovenska – 1 948 metrov vysokú Kráľovu hoľu. Ešte pred niekoľkými desiatkami rokov viedla údolím aj úzkorozchodná železnica využívaná na zvoz vyťaženého dreva. S rozvojom autodopravy však strácala na význame, a preto bola demontovaná. Neďaleké okolie má zaujímavú históriu. Niekoľko stoviek metrov vzdialené lokality Hrachoviska a Zemskej nachádzajúce sa v smere do Liptovskej Tepličky sú stredobodom záujmu archeológov, nakoľko sa tu našli pozostatky niekdajších usadlostí. Nájdené vykopávky poskytli dôveryhodné svedectvo o spôsobe života našich predkov. Časť nálezov je umiestnená v Podtatranskom múzeu v Poprade. Charakter okolia je priam preurčený na pasenie dobytku, ale najmä oviec. V minulosti, ale aj v súčasnosti sa na okolitých horských lúčkach nachádzali a nachádzajú salaše s tradičným spôsobom chovu i spracovania ovčieho mlieka a výroby syra, žinčice či iných produktov. Celá oblasť sa vyznačuje panenskou prírodou, s minimálnym zásahom človeka. Okrem asfaltovej cesty a spomínanej železnice tu nebola takmer žiadna iná stavebná činnosť a jedinými stavbami v údolí sú horárne a maštale pre kone využívané pri ťažbe dreva v lesoch.

Zastávka č. 3 – Prameň potoka Pálenica

(916 m.n.m.)

Po zostupe z Výhonu sme sa dostali k jednému z prameňov potoka Pálenica. Táto horská studnička nachádzajúca sa v nadmorskej výške 916 metrov bola oddávna vyhľadávaná pre svoju čistú, pramenistú vodu. Lesní robotníci – drevorubači i ženy pracujúce v lese, tu nachádzali nielen zdroj osvieženia, ale aj oddychu pri ťažkej práci. Potôčik, ktorý sa z nej vytvára, slúžil a slúži aj v súčasnosti ako zdroj vody pre lesnú zver, ktorej je tu veľmi veľa. Čistinka, na ktorej stojíme, je miestom, kde zver nachádza nielen vodu, ale aj chutné krmivo, ktoré do krmelcov dávajú poľovníci. Okrem srnčej a diviacej zveri tu môžeme stretnúť aj zajace, líšky, jazvece, veveričky a občas sa tu vyskytuje aj rys, kuna, lasica, tchor, no objavujú sa tu i medvede. Z vtáctva tu môžeme vidieť sovy, sojky, kavky, z dialky sa neraz ozýva typický hlas kukučky. Vzácnosťou však nie sú ani tetrovy – hlucháne, či jastraby. Azda najväčšou raritou je však výskyt čierneho bociana, ktorý patrí k skvostom našej prírody. Z plazov sa tu hojne vyskytujú jašterice, slepúchy a užovky. Pri ich pozorovaní však pozor na jedovatú vretenicu, stretnutie s ktorou môže byť nebezpečné! Kolorit tohto príjemného miesta dotvára hustý ihličnatý les tvorený prevažne smrekmi. Okrem nich tu rastie aj borovica a smrekovec opadavý – ojedinele aj jedľa. Les je bohatý na lesné plody a najmä hubári si tu prídu na svoje. Zostúpme teraz o niekoľko stoviek metrov nižšie dolu prúdom potoka až na miesta, s ktorými sa spája veľmi zaujímavá minulosť.

Zastávka č.4 – Fendekova studnička (893 m.n.m.)

Miesto, na ktorom stojíme, je svojim spôsobom výnimočné. Na malej ploche sa tu nachádzajú 3 pramene. Najznámejším z nich je Fendekova studnička, od roku 1999 upravená a chránená dreveným prístreškom. Rozborom vody z nej sa zistilo, že obsahuje viaceré dôležité prvky, ako napr. horčík, vápnik, železo, sodík, draslík a magnézium. Fendekova studnička spolu s ďalšími prameňmi sú významným zdrojom vody v tejto doline a sú prítokmi už jestvujúceho potoka Pálenica. Aj tieto miesta sú známe bohatosťou flóry a fauny. Raritou je skutočnosť, že tu bol zaznamenaný dokonca aj výskyt bobra.

Zastávka č.5– Dolina pálenica (874 m n.m.)

Potok Pálenica nás priviedol na zaujímavé miesto. Práve tu vznikol názov doliny, ktorou ideme – Pálenica. Prečo Pálenica? Aby sme našli odpoveď na túto otázku, musíme načrieť trochu do histórie. V polovici 19. storočia bola táto oblasť hospodársky veľmi významná. Obyvatelia Šuňavy tu na viacerých miestach pálili drevené uhlie a z tejto činnosti – pálenia – pochádza aj názov doliny i rovnomenného potoka, ktorý ňou preteká. Uhlie sa páliilo z dreva z okolitého lesa. Drevo bolo naukladané do výšky „chlapa“, čo predstavovalo jednu siahu. Naukladané drevo sa obhádzalo hlinou, aby sa do vnútra zamedzilo prístupu vzduchu. Po zapálení drevo tlelo dovtedy, kým nezuhoľnatelo. Z jednej siahy sa vypálilo približne 16 košíkov uhlia, pričom jeden košík pozostával z 8 ťuchov. Tie sa predávali po 24 – 30 vtedajších grajciarov, pričom uhliar dostal za každý košík 12 grajciarov. V súčasnosti je dolina často cieľom turistov, hubárov a iných návštevníkov. Je obľúbeným miestom oddychu, niknikov a onekačiek. Využíva sa však aj hospodársky a to pestovnou a ťažobnou činnosťou.